

Klimarejsen 2030

En invitation til danskernes vigtigste rejse

Opgaven

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ønsker at skabe en bred forståelse for, hvad der er beskrevet som “verdens mest ambitiøse klimalov”, nemlig at reducere CO2 udslippet med 70 pct. inden 2030. Det ønske bakkes stærkt op af ministeriets uafhængige rådgiver Klimarådet. I Rådets nye rapport understreges flere gange nødvendigheden af, at den nye klimalov skal bygge på en bred opbakning i samfundet og derfor skal udfoldes i samspil med borgerne. Det udtrykkes bl.a. således: “I Danmark er der generelt stor opbakning til en ambitiøs klimapolitik, og denne støtte skal gerne fortsætte. Derfor skal klimaplanen laves i samspil med borgere, erhvervsliv og organisationer”.

Efter dialog med ministeriet og Klimarådet samt formanden for Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg, Ida Auken, har Sustainia påtaget sig opgaven at undersøge hvordan en bredt anlagt formidlingsindsats kan engagere befolkningen i udviklingen af et bæredygtigt klimasamfund.

Dette oplæg beskriver i hovedpunkter, hvordan undersøgelsen kan gennemføres. Det sker under overskriften “Klimarejsen 2030”.

Missionen

Formålet med “Klimarejsen 2030” er at engagere danskerne i gennemførelsen af, hvad der er betegnet som “verdens mest ambitiøse klimaplan” - at reducere CO2 udslippet med 70 pct. inden 2030. Den ambition har potentiale til både at underminere og styrke den danske sammenhængskraft, afhængig af hvordan den udfoldes og italesættes.

“Klimarejsen 2030” skal derfor skabe en ny fælles forståelse for komplekse og uigennemskuelige udfordringer og motivere danskerne til at ændre adfærd og livsform. Det vil sige forvandle klimaløsningerne til en ny bevægelse - en ny national identitet. Alt sammen inden for få tusinde dage.

Det forudsætter en formidlings- og kommunikationsproces af et hidtil uset omfang, herunder at det lykkes at opleve omstillingen som en spændende ekspedition med det formål at udforske mulighederne i at skabe en ny attraktiv livsform.

Der skal ikke alene sættes rekord i reduktionsmål, men i evnen til at formidle dem.

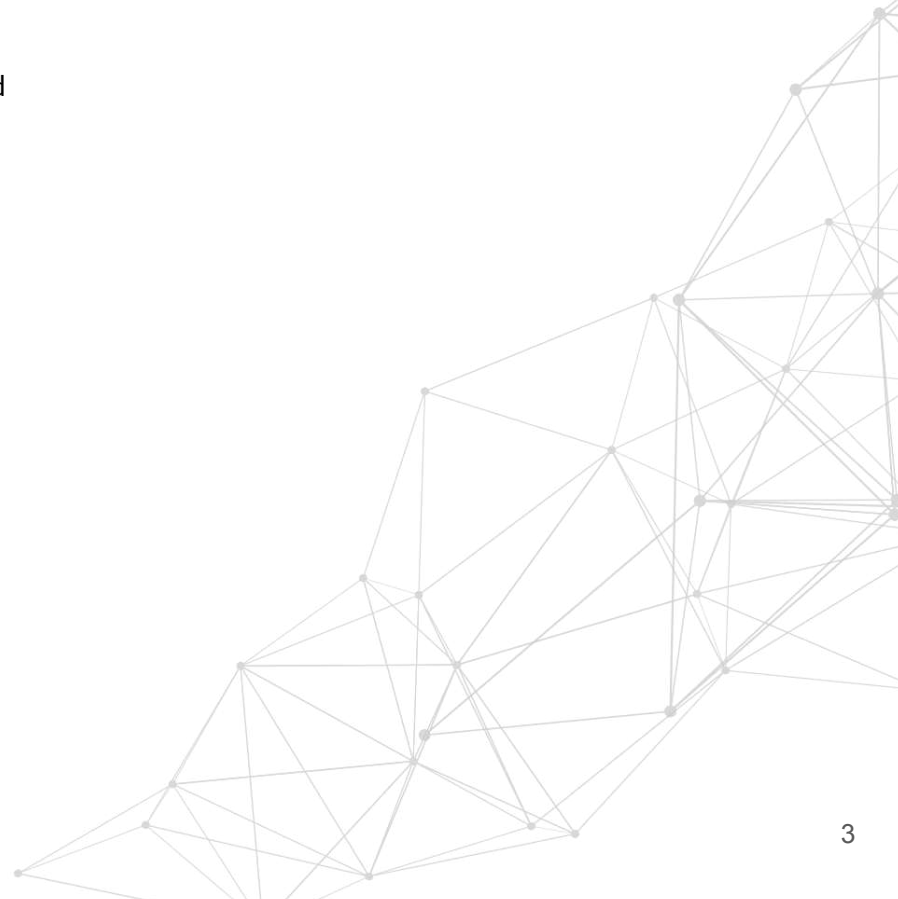
Den oversete udfordring

Der er akut behov for at nytænke, hvad det kræver at omstille hele samfund til markant ændrede vilkår på kort tid. Hidtil har fokus været på de teknologiske, politiske og økonomiske udfordringer ved drastiske transformationer af samfundets strukturer og systemer.

Men den måske største og mest oversete udfordring bliver at transformere menneskers mindset - deres adfærd og livsform.

Selv om regeringens klimaplan også fokuserer på produktionstekniske muligheder, vil gennemførelsen aktualisere en bredere dagsorden, nemlig at omstille Danmark til en række af FN's globale mål om udviklingen af bæredygtige samfund.

Adfærdsforståelsen bliver således en afgørende succesfaktor for en nation, der som Danmark vil gennemføre den internationalt set mest ambitiøse klimaplan.

Dilemmaerne

“Klimarejsen 2030” tager udgangspunkt i en række vigtige erkendelser og potentielle dilemmaer:

- At 70/30 planen skal ses som eksponent for en bredere bæredygtig dagsorden og ikke kun om at omlægge produktionsformer, men at sigte mod en maksimal temperaturstigning på 1.5 - 2 grader.
- At omstillingen ifølge internationale analyser betyder omfattende ændringer i befolkningernes livsform og dermed i udbuddet af forbrugsvarer. Det gælder især lande, der som Danmark er blandt verdens højst forbrugende og mest klimabelastende samfund.
- At 70/30 planen uundgåeligt vil udløse en række komplekse dilemmaer, der risikerer at afsprede den overordnede debat og udfordre muligheden for at indfri planen inden for den fastlagte tidsramme.

- At det derfor bliver nødvendigt at forholde sig til, og forberede sig på, de forudsigelige dilemmaer. De vil typisk handle om nye typer reguleringer, afgifter og andre økonomiske incitamenter.
- At der i dag ikke findes megen umiddelbar tilgængelig viden og forskning omkring så omfattende ændringer i adfærd og mindset.

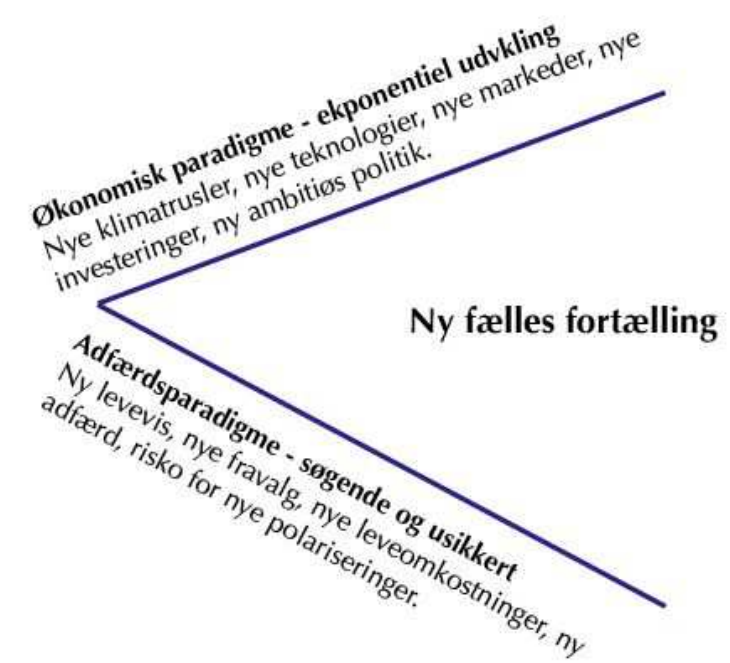
Der er således risiko for udviklingen af en egentlig adfærdskløft, der vil udfordre den sociale sammenhængskraft på et tidspunkt, hvor der er mest behov for den.

Adfærdeskloften

Adfærdeskloften opstår, når komplekse og uigennemskuelige udfordringer kræver, at mennesker skal gennemføre hurtige og drastiske adfærdsændringer. Det bliver konsekvensen, når de politiske, økonomiske og teknologiske løsninger udvikler sig hurtigere end den menneskelige forståelses- og fatteevne.

Det beskriver afstanden imellem et økonomisk paradigme i en eksponentiel udvikling og et adfærdsparadigmes søgende og usikre forløb - og jo større afstand, des større risiko for konflikter og polariseringer.

Derfor er det afgørende, at en ny fælles fortælling hurtigt sætter dagsordenen og forankres bredt i befolkningen.

Behovet for et laboratorium

Der findes megen forskning om adfærdsændringer, men ikke megen viden om hvordan befolkninger kollektivt og indenfor en given tidsramme kan motiveres til at ændre holdninger og livsform - ydermere på grund af en udfordring de ikke kan gennemskue.

Ikke desto mindre kan det være betingelsen for at få succes med ambitiøse planer som regeringens 70/30 mission samt indfrielsen af en række af FNs verdensmål. Det kræver radikal og hurtig nytænkning.

“Klimarejsen 2030” kan beskrives som et “laboratorium”, der identificerer, udvikler og initierer konkrete svar på, hvordan en befolkning kan blive en primær drivkraft i opbygningen af et bæredygtigt samfund - og dermed lukke adfærdskløften.

“Klimarejsen” udvikles i flere tempi for undervejs at akkumulere og konsolidere ny viden. Det sker under følgende overskrifter:

Fase 1: Opbygning af projektet

Analyse af hvilke opgaver “laboratoriet” skal løse, med hvem og indenfor hvilken tidshorisont.

Fase 2 : Kortlægning af danskernes bæredygtige mindset

At analysere danskernes holdninger til ændrede forbrugsmuligheder og livsformer.

Fase 3: Udarbejdelse af generelle virkemidler

Hvilke personlige virkemidler har størst effekt og kan samle bredest opbakning?

Fase 4: Etablering af fælles vision for Danmark 2030+

Hvordan Danmark vil tage sig ud i 2030 og efterfølgende år, hvis alle ideer og forslag om en bæredygtig udvikling gennemføres.

Fase 5: Danmark som global rollemodel

At “eksportere” danske erfaringer til andre lande og dermed gøre “Klimarejsen 2030” til et internationalt anerkendt videntcenter og adfærdslaboratorium.

Efterfølgende en kort beskrivelse af, hvordan fase 1 gennemføres.

Opbygning af laboratoriet

Da der ikke findes eksempler på tilsvarende projekter er det nødvendigt med en grundig forberedelse, der bl.a. inkluderer:

- Kortlægning af den senest opdaterede viden om best practice (nationalt og internationalt) med at skabe adfærdsændringer?
- Hvilke erfaringerne der er mest relevante for Danmark i den aktuelle situation
- Præcisering og prioritering af laboratoriets opgaver
- Etablering af aftaler med partnere
- Udarbejdelse af proces - og arbejdsplan
- Fastlæggelse af budget og finansieringsplan
- Opbygning af projektorganisation
- Succeskriterierne for “Klimarejsen 2030”- og hvornår og hvordan skal de måles?

Arbejdet udføres af en projektgruppe med deltagere fra bl.a. Sustainia, Implement Consulting Group og Dansk Design Center samt forventet input fra en række øvrige organisationer og institutioner.

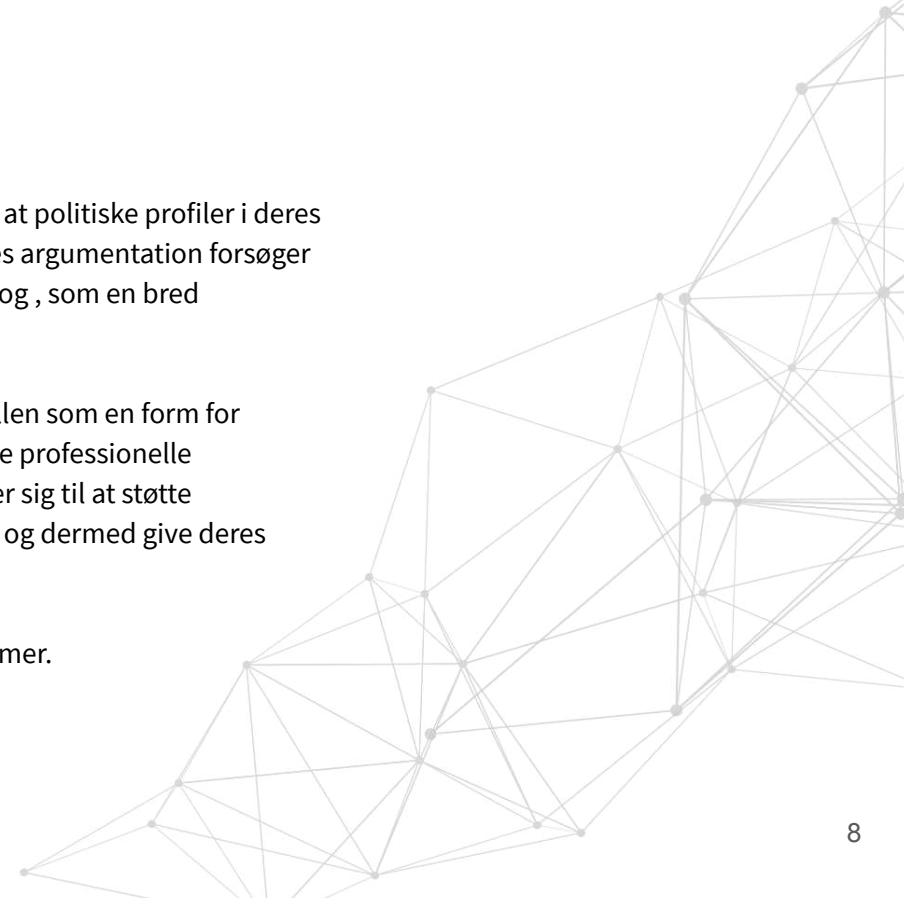
Forventet tidsplan: Tre måneder.

Forslag til Folketingsudvalget

Under en kommende debat om klimalov og handlingsplaner er det vigtigt, at politiske profiler i deres kommunikation også indtænker befolkningen. Hermed menes, at de i deres argumentation forsøger at “oversætte” de politiske, økonomiske og teknologiske aspekter til et sprog, som en bred befolkning forstår og kan forholde sig til.

Derfor er forslaget, at Folketingsudvalgets medlemmer også påtager sig rollen som en form for “ambassadører”, der retter deres budskaber ikke bare til hinanden og andre professionelle indforståede aktører, men til befolkningen. I det omfang partierne forpligter sig til at støtte klimaplanerne, bør de også forpligte sig til at deltage i en bred formidling - og dermed give deres bidrag til at lukke en truende adfærdskløft.

Dette kunne være en særlig opgave for netop Folketingsudvalgets medlemmer.

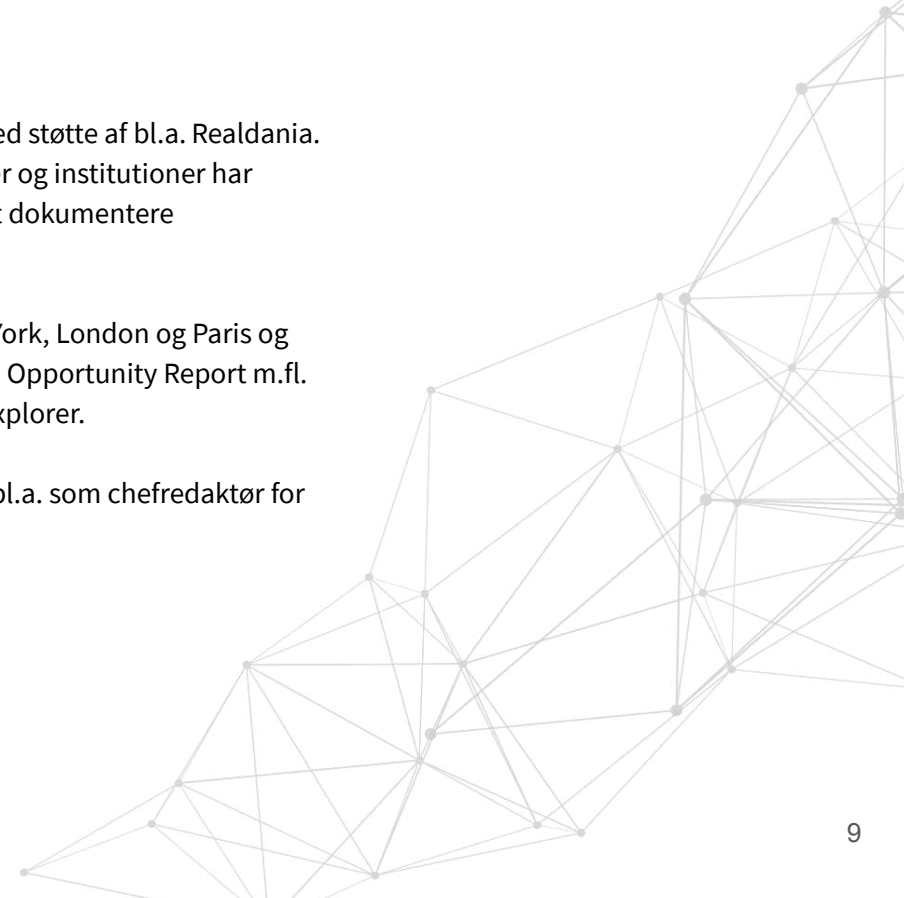

Sustainia

Sustainia er en international tænketank stiftet af Mandag Morgen i 2009 med støtte af bl.a. Realdania. I samarbejde med UN Global Compact, C40 og internationale virksomheder og institutioner har Sustainia kortlagt bæredygtige løsninger fra hele verden for herigennem at dokumentere mulighederne i en bæredygtig omstilling.

Løsningerne er præsenteret på award ceremonier i bl.a. København, New York, London og Paris og udgivet i en række publikationer som f.eks Sustainia 100, Cities 100, Global Opportunity Report m.fl. Løsningerne er i dag samlet på den digitale platform Global Opportunity Explorer.

Initiativtageren er Erik Rasmussen, der har en lang mediekarriere bag sig, bl.a. som chefredaktør for Børsen og stifter af/chef for Mandag Morgen m.m.

sustainiaworld.com